

Till Symf:s avdelningar och medlemmar

Information om pensionsförhandlingarna på scenkonstområdet: att skapa ett nytt system för korister och instrumentalister. Målet är att de som av olika skäl får problem att kvarstå i yrket ska ges rimliga och värdiga villkor att lämna detta.

Hej alla,

Under en tid har vi arbetat extremt hårt med att informera och övertyga politiker och tjänstemän på olika nivåer om behovet av ett fungerande ersättningssystem till dagens PISA-förordning. Vi har pekat på de fördelar Symf:s föreslagna generationsväxlingssystem ger, både för bransch och individ.

Tyvärr får vi konstatera att man inte har förstått branschens behov, sett till innehållet i regeringens beslut. Men detta innebär inte att vi lägger oss! Vi fortsätter att bearbeta både politiker och nyckelpersoner inom branschen.

Nuläge

För en tid sedan lade regeringen fram förutsättningarna för scenkonstområdet och till stora delar var det inget nytt jämfört med höstpropositionen 2013.

Enligt propositionen ska branschens parter, något förenklat, i ett kollektivavtal hantera två saker:

- Tjänstepension från 65 år
- Omställnings- respektive karriärväxlingssystem

Tjänstepension är ingen ny eller kontroversiell sak. Vi har idag ett tjänstepensionssystem och alla är eniga om att vi även i fortsättningen ska ha ett fullgott sådant.

Omställnings- respektive karriärväxlingssystem ska ersätta de tidigare avgångarna i PISA-förordningen, dvs åren före 65 år.

Innehållet i regeringens beslut kan delas upp i tre punkter:

1) På grund av att PISA-förordningen upphör den 1 januari 2020 kommer den som inte hinner gå i pension få ett fribrev som kan tas ut i framtiden.

(Ett fribrev är en pensionsförsäkring som det inte görs några nya premieinbetalningar till. Den framtida pensionen baseras på de premier som redan har betalats in samt eventuell värdeförändring.)

2) Ett besked om hur mycket som ska läggas på åtgärder före 65 år.
Regeringen säger att det får kosta 30 miljoner per år, inte mer.

3) Som en konsekvens av detta kommer medel att lösgöras och användas till annat. När regeringens föreslagna system är fullt genomfört handlar det om 120 miljoner per år. Dessa lösgjorda medel kommer kallas för *kvalitetshöjande åtgärder* och det är regeringen som bestämmer hur dessa medel ska användas.

Symf finner det mycket märkligt att staten nu via ekonomiska styrmedel går in och dikterar hur arbetsmarknadens parter ska agera och hantera frågor gällande omställning och karriärväxling!

30 miljoner är visserligen mer än inget, men nivån är alltför låg för att kunna skapa ett funktionellt och hållbart system som upprätthåller dagens höga konstnärliga kvalitet inom scenkonsten. Det regeringen gör är att dra undan förutsättningarna för de som måste lämna branschen och det synliga alternativet är att arbetsgivarna får hantera detta genom uppsägningar. I praktiken innebär det att regeringen begränsar parternas förhandlingsfrihet.

Symf fick på en rak fråga tydliggjort att branschens aktörer inte förfogar över pengarna som lösgörs till kvalitetshöjande åtgärder. Det sades uttryckligen att det är enbart regeringen som beslutar om detta. Detta kan exempelvis medföra att medel kanske inte ens kommer det enskilda huset till del, utan går till annan scenkonstverksamhet, inom eller utom vårt avtalsområde.

Framtiden, utifrån vad vi vet idag

Fribrev till de som inte uppnår PISA-förordningens förtida pensionsåldrar

Regeringen verkade inte ha tänkt på att en av effekterna med PISA-förordningens avskaffande skulle vara att gjorda premieinbetalningar inte kommer våra medlemmar till del. Detta påpekade vi och i regeringens beslut har man tagit fasta på detta, vilket är bra.

Dock har man inte gjort som vi föreslog; att stoppa in dem i ett nytt system. Det hade kunnat skapa ett bättre karriärväxlingssystem.

Istället händer följande:

-en person som inte har uppnått sin förtida pensionsålder (52, 60 respektive 63 år) under 2019 får ett fribrev.

eller

- den som har uppnått sin lägsta pensionsåldern, men valt att inte gå i förtida pension senast i december 2019, får ett fribrev. (fribrev, se ovan)

"Fribrevspensionen" kommer kunna tas ut från 65 års ålder, möjligen tidigare och i princip omfatta alla som har arbetet inom PISA-systemet.

I skrivandet stund är det oklart hur reglerna för fribrev i övrigt kommer att se ut.

Därför fortsätter vi att bearbeta vad gäller utformningen och återkommer när mer är känt, inte minst om frilansares möjlighet att få ta del av inbetalda medel.

Sista avgång till förtida pension - övergångsbestämmelser

Den som idag har uppnått sin grupps tidigaste avgångsålder (52, 60 respektive 63 år), eller kommer att göra det under 2019, har möjligheten att avgå i förtida pension, senast under 2019.

Med andra ord:

Koristen som har 52 år, behöver vara född 1967 för att kunna gå i förtida pension.

Instrumentalisten som har 60 år, behöver vara född 1959 för att få gå i förtida pension.

Instrumentalisten som har 63 år, behöver vara född 1956 för att få gå i förtida pension.

Den som uppnår sin lägsta avgångsålder den 1 januari 2020 eller därefter kommer inte kunna gå i förtida pension.

Även den som uppnått sin lägsta pensionsålder före 2020, men låtit bli att gå i förtida pension, kommer inte kunna gå i förtida pension från och med den 1 januari 2020.

2020 och framåt:

-Å ena sidan blir nivån på tjänstepensionen likvärdig eller något bättre.

-Å andra sidan har vi en årlig summa på 30 miljoner till omställning respektive karriärväxling.

Vad sker nu?

Vi är flera som har konstaterat att 30 miljoner inte räcker till om man dels ska upprätthålla hög konstnärlig kvalitet, dels på ett bra sätt ta hand om de som får problem med att svara upp till kvalitetskraven.

På en direkt och tydlig fråga om vi, parterna på scenkonstområdet, kan hantera situationen genom att använda medel för "kvalitetshöjande åtgärder" (den tredje punkten), kom ett tydligt svar: det är enbart regeringen som beslutar om dessa medel.

Längre fram under mötet fanns en viss förståelse för det som vi lyft fram om branschens behov.

Dock var man sval inför TF:s propåer om bla höjda löner och helt avvisande om höjda pensionsavsättningar för de som ska bli/är pensionärer.

Symf, Teaterförbundet och Svensk Scenkonst kommer nu att granska hur de 30 miljonerna kan användas. Vi fortsätter att arbeta för en bättre lösning, ända tills det vi lyckas!

Kort om tjänstepension

Tjänstepensionen är en kollektivavtalad ersättning och uppgår till ca 10 % av slutlönen.

Systemet är utformat för att lyftas från 65 år eller senare, men kan tas ut tidigast från 61 år.

Branschens tjänstepensions system består som mest av 3 olika system: AIP, PA-03 och PA91.

- Från och med 2003 har man en andel i AIP-systemet, branschens eget system.

- Om man arbetade före 2003 har man en andel i det statliga tjänstepensionssystemet PA-03.

- Har man arbetat mycket länge har man därtill några år i det äldre statliga systemet PA91.

Med andra ord, man kan som mest få pension från PA91, PA-03 och AIP och som minst från enbart AIP. Allt beror på hur länge man arbetat i branschen.

De statliga systemen, PA-03 och PA91, är bägge förmånsbaserade och det innebär att man får pension så länge man lever.

Kostnadsrisken ligger på arbetsgivaren, men är ett system på väg ut från den svenska arbetsmarknaden.

Branschens system, AIP, är premiebaserat.

Det innebär att man får en pensionsutbetalning så länge det finns pengar på den enskildes "pensionskonto".

Risken ligger istället på den enskilde och så här kommer det i framtiden att se ut på arbetsmarknaden.

En anpassning av vårt tjänstepensionssystem till arbetsmarknaden i övrigt medför även en förändring vad gäller ersättningsnivåer.

- För närvarande har vi bara en nivå och den är 4,5 % på lönen.

- En anpassning medför att den som tjänar över 7,5 prisbasbelopp får en 30 %-ig pensionsinsättning på den överskjutande delen.

Exempelvis:

35 562 kr i månadslön ger 35 562 x 4,5 % i pensionsinsättning.

40 000 kr i månadslön ger 35 562 x 4,5 % samt 4 438 x 30 % i pensionsinsättning.

Kort om existerande system för omställning respektive karriärväxling

Inom ramen för trygghetsrådet TRS har vi idag omställningshantering.

För närvarande finns inget aktivt system för karriärväxling, dock har Symf lagt fram ett komplett sådant system som tar ansvar för hela branschen.

Sist men inte minst, ta upp detta på er arbetsplats!

Vi behöver er hjälp med att lokalt sätta tryck på arbetsgivarna kring detta. Hur ser man på verksamhetens behov av att i framtiden kunna hantera problem som kan uppstå före 65 års ålder? För att påverka både politiker och Svensk Scenkonst centralt är det helt nödvändigt att arbetsgivarna lokalt tar ett tydligt steg framåt. Om vi missar möjligheten till att ta ett tydligt initiativ kring detta riskerar frågan att glida oss ur händerna.

Har ni ytterligare frågor med anledning av informationen, hör av er på 0730460331 eller på mail: anders.filén@symf.se

Stockholm i juni 2014
Anders Filén
Förhandlingsansvarig